

ՕՐԱԳԻՐ

20 ՓՐԵ

ՓՐԵ 20

Զ. ՅԱՐԻ 16 ՇԷՎՎԱԼ 1291 ԴԱՅԸՄ 19 ՉՈՐԵՔԵԱԲԹԻ 13 ՆՈՅՆՄԵՐԻ 1874 Ն. Տ. ՆՈՅՆՄԵՐԻ 25 ԹԻԻ 1389

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լուսաւորեալ ազգաց մէջ կը տեսնենք որ ամենամեծ հրաշքներ միշտ ընկերութեանց ձեռամբ գործուած են և կը գործուին, ատենց այս օրինակի հետեւելով մեր մէջ ալ ընկերութիւններ կազմուած էին և տակաւին կազմեալներ կան, սակայն մինչդեռ լուսաւորեալ ընկերութիւններն հրաշքներ կը գործեն՝ մեր մէջ կազմեալ ընկերութիւններն ոչ միայն փոքրիկ գործ մը անգամ չունին այլ կարծես ասոնք ինչ տաժ են Ազգը ընկերութիւն կազմելէ պաղծնել, միշտ գործնականապէս ցուցնելով ազգին թէ մեր մէջ ընկերութիւն կազմել անհնար է և նիւթապէս ալ քննասկար:

Ազգին գրեթէ ոահմանադրական շարժմանց միջոցին էր՝ որ մեր մէջ լուսաւորեալ ու հմտութեամբ առաջին կարգի համարուած ամեն անհատն իր մէջ պարունակող Բաժանորդական ընկերութիւն մը կազմուեցաւ, անկէ քիչ առաջ ալ գրեթէ միեւնոյն առաջին կարգի համարուած անհատներէ շրջապատեալ Համագգեաց անուն ընկերութիւն մը կար, որն որ քաղաքային մատնութեամբ ցրուած ըլլալով՝ Բաժանորդականն անոր յաջորդեց ուրիշ անուն տակ իբրև առաջնոյն շարունակութիւնը՝ աղատ առաջնոյն քաղաքական կասկածանքէն:

Այս երկու ընկերութեանց ալ նշատակը պիտի ըլլար բարոյապէս ազգային միութիւն, իսկ նիւթապէս երկրագործութիւն: Սակայն թող թէ այս կրկին նպատակներէն և ոչ մին իրականացաւ, այլ ընդհակառակն հաւաքեալ 4-5000 ական լիրաներն ասոր անոր կոկորդէ մնաց, այնքան վրան բաց ձեռով որ ամեն մարդ հաշիւ հարցնելն անգամ աւելորդ համարեց. այս բախտին պիտի արժանանար նաև Բարեգործական ըն-

կերութեան 1-2000 լիրայի դրամագլուխը, եթէ ներկայ Տնօր. Ժողովը գործին գլուխն անցնելով և անցեալ կուրուստին հաշիւը դոցելով պատրաստի գտնուած այդ 1-2000 լիրա դրամագլուխը շահեցնելու ձեռնարկով այժմ 4000 լիրայի չը հասցնէր:

Սակայն հոս ալ նկատելու արժանի բանն այն է որ՝ այդ դրամը միմիայն աւելցնելու ջանք մը կայ, առանց որ և է բարոյական արդիւնքի:

Արդ տեսնենք թէ ի՞նչ է այդ ընկերութեանց այս վիճակէն մեր քաղելիք դասը:

Անոնք՝ որ այդ ընկերութեանց գլուխը կը գտնուէին՝ անոնք էին նաև ազգին վարչական գործոց գլուխը և ատենք էին ազգին մէջ տիրող մարմինը, սակայն ատենց օրով ազգը այնչափ յառաջ գնաց՝ որքան որ ատենց կառավարած այդ ընկերութիւններն յառաջ գացին դէպ ի կործանումն, սակայն ցուալին այն է որ երբ այս անգործ և միմիայն խօսող մարդիկը՝ ազգին վարչական գործոց գլխէն հեռացան՝ տակաւին կը գտնուին պարզ անհատներ՝ որք ասոնց ազգին վարչական գործոց գլխէն հեռանալը ազգին համար դժբաղդութիւն մը կը համարին, որպէս թէ ասոնք գործ մը ցուցած ըլլային ազգին մինչդեռ բնդհակառակն ասոնք բնաւ գործ տեսնելու կարողութիւն չունին: Գտնուին թերևս ըսողներ թէ ասոնք կարողութիւն ունին, բայց կամք չունին. սակայն այս ալ կասկածելի է, վասն զի ազգը ի՞նչ զլացաւ ասոնցմէ՝ որ ասոնց գոնէ կարողութիւնը՝ եթէ ունէին՝ գրգռած և գործ տեսնելու պարտաւորած չըլլար: պատիւ, ամբողջ դրամ ամեն ինչ որ ունէր ազգը՝ տուաւ ատենց, բաց ասկից՝ ազգն իր կրքին ալ շատ անգամ սանձ գնելով՝ իբրև առաջին կարգի վստահութեան քարժանի անձեր՝ մինչև իսկ ժամանակաւոր կոյր ժառայութեան ալ յօժարեցաւ. սակայն ի՞նչու, զի այս ամենուն փոխարէն բնաւ գործ մը չտեսնուեցաւ,

այլ միշտ խաղ՝ որպէս թէ ազգային քաղաքագիտութեան պահանջումն այդ եղած ըլլար:

Բայց վերջապէս արթնցաւ ազգը՝ և թոթուեց ասոնց լուծը՝ առանց կարևորութիւն իսկ տալու այն պաշտօնական շատագովութեանց՝ որք բնաւ ատենց որ և է ազգագուտ գործին վրայ հիմնուած չէին:

Ինչ և իցէ թողունք այս կէտը, ու խտելով որ այսուհետեւ գործի մարդը միայն գործի գլուխ անցնենք, և խաղի մարդը՝ որչափ ալ բարձր համբաւ ունենայ՝ մեզ համար չի կայ համարինք:

Արդ ի՞նչ պիտի ըլլայ Բարեգործ. ընկերութեան պատրաստի ունեցած այդ 4000 լիրան, աչքերնու առջև է Շահ-Նուպար վարժարանը՝ որ 4000 լիրա դրամագլուխ միայն ունի, ի և այսօր ազգին մէկ հատիկ հաստատութիւնն է մեր առած տեղեկութեանց համեմատ օտարներու առջև իսկ կանոնաւորութեան մասին ազգին պարծանք մը համարուելու մասին, և մի՞ է այդ 4000 լիրա դրամագլուխով յանուն Բարեգործ. ընկերութեան ուրիշ գիշերօթիկ վարժարան մը չը՝ կրնար բացուիլ. մեծարգոյ ընկերաց ուշադրութեանը կը յանձնենք այս խնդիրն և իրաւունք ունինք յուսալու որ վերջապէս այդ անշարժ դրամագլուխն շարժական վիճակի մէջ կը դրուի եթէ մեր համբաւի տէր բայց խաղէն ուրիշ բան չընող խմբակը այդ ընկերութեան եթէ ոչ Տնօր. Ժողովոյն մէջ գէթ ընդհ. Ժողովոյ մէջ տիրող ձայն չունենար:

Բարեգործական ընկերութեան անդամներէն ոմանք հետեւեալ բողոքաբերին Պատճէնը ուղղած են՝ մեզ ի հրատարակութիւն:

ԲՈՂՈՔ

Առ Նախագահ և Գանձապետ Բարեգործական ընկերութեան, Մեծ. Մ. Աղաթօն և Պ. Կիւղէլեան էֆէնտիք:

Բարեգործական ընկերութեան Տնօրէն Ժողովոյ կողմէն, առ ընկերութեան

ղեւալ Այդ մը կը տեսնուի լրագրաց մէջ։
Այդ Ազգը իրանց և օրինաւոր-իւն
համեմատ, հետեւապէս և անդրադարձի
ըլլալու համար, պէտք է որ հետեւեալ
կերպով բարեփոխուի։

Ա Զ Դ

Բարեգործական ընկերութեան Տը-
նօրէն ժողովը պարտք կը համարի հը-
րաւիրել ընկերութեան բոլոր անդամ-
ներն, որք կուզեն շարունակել իրենց
անդամակցութիւնը (այն է՝ ընդունիլ ի-
րենց բաժանորդագրոցը վճարման պար-
տքը, և վայելել իրենց որոշող ձայնի
իրաւունքը), բարեհաճին՝ կամ անձամբ
կամ անձի մը ձեռքով և կամ տեղա-
կան թղթատարութեան միջոցաւ ապա-
հովեալ նամակով՝ պարագրէս յայտա-
գիր մատուցանելով, յայտնեն իրենց
կախքը։ և իրենց այս յայտնութեան
ստացական ստորագրութիւն ընդունին
կիւղէլեան Պէտրոս Էֆէնտիի գրա-
ւենակէն (Մեծ Հայիլ բաշա խան՝ թիւ
3. 'ի Ղալաթիայ) մինչև տարւոյս վեր-
ջը։ Որպէս զի Ընդհ. ժողովոյ գումար-
ման օրը, ընկերութեան անդամոց ճիշդ-
թիւը յայտնի ըլլալով, հիմնական կա-
նոնադրութեան համաձայն հարկ եղած
անդամութիւններն կարենան արհեստ-
րապէս որոշուիլ։

1874 Նոյեմբ. 4 Ղալաթիա
Տնօրէն ժողով Բարեգործական ընկե-
րութեան։ (Կնիք)

Մնամք Ձերոց Բեժապատուութենց
Անդամք Բարեգործ. ընկերութեան
Կ. Պօլիս 9 Նոյա. 1874

(Ստորագրութեան)

ՍԱՆԱՀՆԱԾ ԵՒ ՀԱՂՊԱՏԱԾ
ՎԱՆՔԵՐԸ

(Շար. և վերջ տես թիւ 1388)

Ս. Նշան մենաստանը որ սրբաւան
որձաքարով շինուած է, արդարեւ թէ
իւր գեղանկար քանդակներով և թէ
ճարտարապետութեան զարմանալի գե-
ղեցկութեամբ կ'գերազանցէ Անիի շատ
մը վանքերը, մանաւանդ իւր չքանդա-
շէն գմբէթը. այս վանուց երկարու-
թիւնը և լայնութիւնը 19 կանգուն է
խոյն բարձրութիւնն քառասուն կանգ-
նաչափ. սորա արեւմտեան կողմն է
գաւիթը որ կիւրիկէ թագաւորի Մա-
րիամ դուստրը շինած է իւր հօր քը-
րոյ Ռուսոգնայ, և մօր Թադեւոս թա-
գուհոյ և իրեն դամբարան ըլլալու
համար. 'ի թուին Հայոց ՌԼՏ. յետոյ
Յովհաննէս Ա. եպիսկոպոս Արղուիեաց
քակեց զայն և ընդարձակ շինեց շատ
զարմանալի և հոյակապ չորս սեանց
վրայ հաստաւորուած որոյ երկայնութիւ-
նը 28, լայնութիւնը 22 իսկ բարձրու-
թիւնը 20 կանգուն է. գաւիթի աջ-
կողման սեղանոյ քովն է Ռուսոգնայ
թամարայ և Մարիամայ գերեզման-
ները։

Ս. Լուսաւորիչ՝ գաւիթի ձախակողմը
սագաշէն եկեղեցի մի է, որոյ մէջ կան

9 սեղանք. սորա աջակողմն է Աստ-
ուածամար եկեղեցին զոր Գեորգիանց
Հասանայ խաթուն անուն տիկինը շի-
նած է 'ի յիշատակ հոգւոց Սենեքերի-
մայ և Սեադայ, որոց գերեզմանք մեծ
գաւիթի աջակողմն են։ Սորա ետքի
կողմն է մեծաշէն և սքանչելի գաւիթ
մը, որ Արղուիեանց Յովհաննէս ար-
քեպիսկոպոսն շինած է օրն որ Համա-
դասպ կ'կոչուի. սոյն գաւիթի հարաւա-
կողմն գեղեցիկ գրատուն մը կայ սքը-
բատաշ որձաքարով հոյակապ շինուած։
գրատան առջև երկու վտրիկ սագա-
շէն մատուռ կան, որոց խորաններուն
քով սհազին խայեր կան կանգնած,
յանուն Ամենափրկչի Յիսուսի, առնք
ալ Արղուիեանց եպիսկոպոսն շինուած
են։

Համադասպ եկեղեցւոյ հիւսիսա-
յին կողմը պատարագի երեք խորան-
ներ կան, որք և գերեզմանատուն են
մեծանուն իշխանաց, առնցմէն վեր-
քարաշէն սեղանատուն մի կայ, որոյ
երկայնութիւնը 40 կանգուն, լայնու-
թիւնը 13 իսկ բարձրութիւնը 20։
Նոյն եկեղեցիէն վեր կայ մի զանգա-
կատուն կորածոյ որձաքարով սքանչելի
խաչաձև կերտուածով քանդակագործ-
ուած, որ նոյն Յովհաննէս կամ ըստ
ոմանց Համադասպ Ա. եպիսկոպոսն
է շինուած 'ի թուին Հայոց ՌԼԴ։

Չանդակատան քով չորս գերեզմանք
կան Յովհաննէս Եօրծորեցւոյ, Դաւթի
Քորբարեցւոյ, Սարկաւազ Յովհաննէս
վորդապետի, և Չաքարիա եպիսկո-
պոսի Բեհբուտեանց։

Մեծ եկեղեցւոյ արեւելեան որմի
ճակատը քանդակուած են ողորմած Ա.
շոտ արքայի Գուրգէն և Սմբատ որդւոց
քարէ պատկերները, փքրիկ եկեղեցի
մը ձեռքերնին բռնած։

Իսկ ձիարշաւ հեռաւորութեամբ
յլրեւելից կայ փքր եկեղեցի մը գե-
ղեցկաշէն գմբէթայարկ, որուն կից են
երեք շիրիմք. Գէորգ եպիսկոպոսի՝ ո-
րուն Շնորհալին թուղթ գրեց և պա-
տասխան ստացաւ, Յովհաննէս եպիս-
կոպոսի իգնատիոն և Ստեփաննոս վար-
դապետոց. սորա լուսաւոր ժողովի
մէջ եղած են։

Հաղպատու վանուց մէջ թէև շատ
մը աւերակ և կիսակործան շէնքեր
կան, բայց ինչպէս Սանահնոյ նոյնպէս
և սորա պատմական յիշատակարանը
Տփլիս ըլլալով հազիւ այսչափ կրցայ
գրել. և այս շրջագայութեանս ժամա-
նակ առաջնորդ ունէի ինձ Տփլիսեցի
Աստուածատուր Տ. Եարուիեանց ա-
ւագ սարկաւազը, միակ միաբան Հաղ-
պատու հուշակաւոր վանուց։

Լուսաւոր ընդարձակ և բազմադիւղ
գաւառի մէջ Ձալալ օղլու գիւղէն և
Սանահնոյ Մարտիրոս վարդապետի
գաւրոցէն 'ի զատ ուրիշ գաւրոց չկայ,
թէև վերայիցալ զԱստուածատուր սար-
կաւազը վեհափառ Կաթողիկոսը իբրև

դասաւոր զրկած է հոն. բայց դժ-
բաղդաբար Սերովբէ Սրբազանը կ'հա-
կաւակի և չի թողուր. և թէև Մշակ
լրագրոյ մէջ քանիցս հրատարակուե-
ցաւ, բայց տակաւին Կարգադրութիւն
մը եղած չէր։

Վեհ. Կաթողիկոսը իւր ուսումնասեր
շանիւք թէև յաջողեցաւ Շիրակայ փամ-
բակայ և այլ գաւառաց գրեթէ բոլոր
մեծ գիւղերը ինչ ինչ միջոցներով գըպ-
րողներ բռնալով Հայ մանկտին Հայերէն
Ռուսերէն լեզուաց և այլ գիտութեանց
մէջ կրթելու, բայց զժրագրաբար Լու-
սի տակաւին նոյն է ինչ որ էր գար մը
յաւաջ, Լուսի՝ Տփլիսի առաջնորդու-
թեան բնին ըլլալով և բոլոր արդիւն-
քը հոն գալով բնականաբար Մակար
սրբազանին կ'վերաբերի հսկել և հո-
գալ նոցա մտաւորական կրթութեան
համար, բայց ինչ կ'ընէ արդեօք Մա-
կար սրբազանը, կ'հոգայ այս խեղճե-
րուն համար, կ'հարցնէ՝ արդեօք գըպ-
րողներու վրայ, ո՛չ, վասն զի իւր կո-
չումը ուրիշ է, ինքը թեմական առաջ-
նորդ եղած է ուսումնականները հալա-
ծելու և մանէթներ դիզելու ինչ մի-
ջոցաւ կուզէ, ինի. զարմանալի է ար-
գարև որ Գէորգ վեհափառ Կաթողիկո-
սի օրովն ալ այսպիսի ուսումնատեաց
եպիսկոպոս մը մեծ պաշտօններով կը
փառաւորուի։

Երկու օրէն ետքը ասկէ ալ մեկնե-
լով քանի մը օր շրջեցանք Լուսաւոր և
Ղազախու շատ մը գիւղերը, որոց բը-
նակչաց մտաւորական կրթութիւնը շատ
ցաւալի և սրտաշարժ վիճակի մէջ էր.
չնայելով որ հարստութեան մասին միւս
գաւառներէ Հայերէն շատ բարձր են,
բայց 'ի վերայ այսր ամենայնի միայն
քահանայքն են կարգաւ գիտցող։ Յե-
տոյ Շուլաւեր եկանք, որ 700 տուն
Հայ բնակչով գիւղաքաղաք մ'է, ունի
ընդարձակ այգիներ. և լաւ գինի կը
պատրաստեն, գինեգործութիւնը գեր-
մանացիներէն սորված են. և հիմայ
Շուլաւերի գինին բաւական յարդ ունի
կովկասու մէջ։

Գեղեցիկ գաւրոց մը ունէին և բա-
ւական յառաջագիտութեան մէջ էր.
Այս տեղ ալ օր մը պտըտուելէն ետքը
անցանք Տփլիս որ վեց ժամու ճա-
նապարհ է։

ՆԵՐՔԻՆ

Կայսերական հրամանաւ
Թրհաւայի նախորդ կառավարիչ Ալի
պէյ՝ Երուսաղէմի կառավարիչ
Նուրի Էֆէնտի իսթինաֆի ատենին
նախագահ,

Ճէպէլը Ղարաիէյի կառավարիչ Րի-
ֆաթ բաշա՝ Եօզղատի կառավարիչ,

Այտընի կուսակալութեան տէֆթէր-
տար Լահէմ պէյ՝ Թիճարէթի պաշտօ-
նատան հաշուակալ (մուհասսէպէճի),

խթինաֆի ատենին նախագահ Րի. ֆաթ էֆենտի՝ առևտրական ծովային գատարանին նախագահ անուանեցան :

— Մեծ եպարքոսն առջի օր Բե. րայ երևելով բժշկական արքունի վար. ժառանգ գնաց, ուր թէ՛ ուսանողաց կարգերը և թէ՛ հանգստարաններն ու յարկին միւս մասերը մի առ մի աչքէ անցուց :

— Երկուշաբթի օր Բուսէլիի գլխաւոր քաղաքներէն մայրաքաղաքիս թղթատարութեան պաշտօնատունը հասած հեռագիրներէն կ'իմանամք թէ կիրակի օր բոլոր Բուսէլիի վրայ ահագին փոթորիկ մը բռնելով, ութուանէն աւելի տեղ հեռագրական գծերը խզեր են, սակայն նոյն տեղեաց կառավարչներուն հրամանին վրայ, անմիջապէս գործի սկսելով խզուած գծերուն շտաբին չլսէս նաեւ Հնդկաստանի գիծը հետեւեալ օրը վերահաստատուեր են : Նը. մանապէս օգոյն անտեղութեանը պատճառաւ Բուսէլիէն մայրաքաղաքը եկող թղթաբեր սուրհանդակներն ալ նոյն օրը գտնուած տեղերէն կենալով, չ'համարձակելով ընթացքին շարունակել, օր մը ետքը ճանաչելով երբ են հոս գալու :

— Գատրգիւղի (Գէնէր Պահճէ և Գըղը Թօրրաք միատեղ լինելով) կալուածակոն թուահամարն աւարտած ըլլալով, անշարժ ստացուածոց թիւը ընդամենը 2255ի կը հասնի, որոց տեղերուն հարկ եղած առժամանակեայ վերկայագիրը տրուեր է, բաց ի անոնցմէ որք կամ բացակայ և կամ օտար տէրութեանց հպատակ գտնով դադարէն ընդունած տակաւին : Ի համար առնուած կալուածոց արժէքը մէկ միլիոն ոսկւոյ գումարի մը կ'երևնէ, որոյ վրայ դրուած հազարին 4 տուրքը տարին 4.000 ոսկւոյ հասոյթ մը պիտի գոյացնէ Տէրութեան գանձուն, սակայն կ'երևի թէ այդ տրոց հաւաքման անմիջապէս չպիտի ձեռնարկուի, մինչև որ վաղըֆներու օրինաց մէջ ըլլալիք վերանորոգ փոփոխութիւններն կատարուելով գործադրութեան մէջ դրուին, որք տակաւին ծրագիր մ'ըլլալէ դուրս ելած չ'ունին :

— Գոհութեամբ կը լսեմք թէ Գէմ հաճեան Որդիի էֆենտի վեհ. Սուլթանէն իրատէ ընդունելը է մայրաքաղաքիս մէջ ուղած տեղը գետին մը գրնելով, Ն. վեհափառութեան անձնական ծախուց ի հաշիւ, արքունի ճարտարապետ Պալեան վսեմ. Սարգիս պէյին պաշտպանութեանը ներքեւ, առաջաշինութեան ընդարձակ գործարան մը հաստատուելու, ուր արդէն բաղմաթիւ հայազգի գործաւորներ աշխատելու սկսած են :

— Ալամարայի հրդեհը, կ'ըսուի թէ ներսի կողերը մարած ատենին ծորակին մէկը անդգուշութեամբ բաց թողուած ըլլալով կաղը դուրս ծաւալեր և ճրագի լոյսը տեսնուածին պէս բռնկելով անմիջապէս շէնքին հաղորդուեր է : Մէջը գտնուող բեռնակիր մը և ու-

րիշ պահապան մը այն ատեն իմացեր և աղաղակ բարձեր են երբ արդէն բոցը շէնքին ապակափեղի գմբէթին հասած էր, որն որ վրչելով չորս պատին մէջ տեղէն բոցը աշտարակի պէս վեր կը բարձրանար : Զրհաններն վերջէն օգնութեան հասան թէպէտ, սակայն շէնքին կահ կարասիքներէն բան մ'ալչին կրցած աղատել, ուր բոցը երգիչ օրիորդաց զգեստներն ու հանդերձանքը մէջը այրեր են, սակայն դրան երկուքով փաճառանցներն անփութ աղատեցան : Ալամարայի կահ կարասիքը կ'ըսուի թէ 300 տնդը ոսկւոյ ապահովագրութեան գրուած է եղեր :

Կը լսեմք թէ մեծ եպարքոսն և ծովային գործոց պաշտօնայ Ահմէտ բաշա Բերայ երևելով, հրաման ըրեր են որ այս հրդեհին բուն պատճառն ստուգելու համար քննութիւն մը բացուի :

— Բարձր. Մեծ եպարքոսն այս երկուշաբթի օր, արտաքին գործոց պաշտօնէութեան խորհրդական Բարնիս էֆենտիի միջոցաւ, բողոքագիր մը տալ տուեր է ստիկանութեան ուղղադատ ատենին, խաբանեալ Բրիլէ Գ. Օրթան լրագրի արտօնատէր-տնօրէն Պ. Ճ. Լաֆֆան Հանլիի դէմ, թերթին խափանման առթիւ սորա իւր ստորագրութեամբը հրատարակած յաւելուածն Մեծ եպարքոսին իրեն նկատմամբ անուանարկիչ և թշնամական գտնելով : Վերոյիշեալ բողոքագրոյն մէկ օրինակն ալ անմիջապէս անգղիական հիւպատոս արանին հաղորդուեր է :

— Ոստիկանութեան պաշտօնային ծանուցագիր մ'ուղղուեր է Բերայի թաղապետութեան նախագահին, պատուիրելով որ գաղղիական թատրոնին անյապաղ երկու ուրիշ դուռ բանալ տայ, ապա թէ ոչ՝ յիշեալ թատրոնը գոցել տալու պիտի ձեռնարկէ :

— Անցեալ շաբթու գիշեր մը ոստիկանութեան պաշտօնակալ մը Ղալաթիա ոգելից ըմպելեաց խանութի մը դուռը կտորելով խանութին մտնն ալ գանակոծած ըլլալուն պատճառաւ, խանութին տէրը Ռուսիոյ հպատակ ըլլալով, Ռուսաց հիւպատոսարանը բողոք տուեր է ոստիկանութեան վերատեսչին յիշեալ պաշտօնակալին դէմ : Հիւանի բաշայ ալ խոստացեր է զորժանն տնօրինելու :

— Առջի օրը Պոլիս Բարմադ-Գարու կախուող զորսկանը, ո'չ թէ ինչպէս ըսինք զապթիէ մը զարնող, այլ անցեալ տարի կիւմիւշ-Սուլի գիււորական հիւանդանոցին մէջ իւր մէկ ընկերակիցը ածելով սպաննող զինուորն է եղեր :

— Այս ուրբաթ օր Մահմուտ-բաշան ճաֆէր աղա անուն խանը Ծամցի տաճիկ մը իւր տենեկին մէջ կախուած տեսնուելով, անմիջապէս օգնութեան կը հասնին և մօտալուտ մահուանէ մը կ'ազատեն խեղճ մարդը : Կ'ըսուի թէ իւր գործոց ձախորդ երթալուն պատճառաւ սոյն անձնապաշտութեան փորձոյն դիմեր է :

Ն Ե Ռ Ա Պ Ի Ր Ա Լ Ո Ւ Ր Ք

ԳԱՂՂԻԱ

Բարիք 23 նոյմ.

Գաղղիոյ բոլոր քաղաքապետական ժողովոց ընտրութիւններն ալ երեկ կատարուեցաւ :

Բարիքի քաղաքապետական ժողովոյ անդամոց ընտրութեան բոլոր արդիւնքն ալ հանրապետական եղաւ : Մարսիլիայէն բոլոր արմատական ընտրուեցան, իսկ գիւղերէն ընտրուողներն առաւել պահպանողական են :

Կը հաւաստեն թէ Ռուսաց կայսրուհին այս ձմեռ Բան պիտի անցնէ :

Ա.ԻՍՏԻՒԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիէննա 21 նոյմ.

Կայսեր հօրեղբայր Շարլ Ֆերտի նանտ Արշիդուքսը վախճանելով ընդհանուր ցաւ պատճառեց : Խորհրդարանը արտօնագրեց իւր նախագահին որ կայսեր երթալով երեսփոխանաց ցաւակցութեան զգացումն յայտնէ Ն. վեհափառութեան :

Վիէննա 23 նոյմ.

Կայսրն ու կայսրուհին վիէննա վերադարձան Արշիդուքսին յուղարկուած թուան հանդիսին ներկայ գտնուելու :

Պերլինի դրամադերգիին Օ/Օին ճի բարձրանալուն վրայ, հոս գործերը կաւեցան, սակայն գիշերն հաստատուն են :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պերլին 21 նոյմ.

Խորհրդարանին նիստը խիստ աղմուկալից եղաւ : Ռամկավարական և կըղերականք մեղադրեցին զկառավարութիւնը գործած յաճախ և քաղաքի ձերբակալութեանցը համար : Պ. մը Պիլմարը հերքեց իւր հակառակորդաց յարձակմունքը և օրէնքն յարգելուն ի նպաստ փաստաբանեց :

Պերլին 23 նոյմ.

Ռամկավարական կուսակցութեան կողմանէ առաջարկութիւն մը ներկայանալով, որ Տէրութեան բանտերուն մէջ գտնուող ընկերվարական երեսփոխանաց ազատութիւնը կը խնդրէր, տկար մեծամասնութեամբ մը մերժուեցաւ խորհրդարանէն :

Պ. տը Ֆորքէնպէք յայտնեց թէ իւր վերստին խորհրդարանին նախագահէնտրուելը ընդունած է :

Յրուսիական պաշտօնէութիւնը խորհրդակցութեան վրայ կը գտնուի այժմ Բրուսիոյ պանքան՝ Գերմանական Պանքայի մը փոխարկելու համար :

ԻՏԱԼԻԱ

Հռոմ 23 նոյմ.

Կարիպալտի երեսփոխանութեան պաշտօնն ընդունելով հանդերձ, իւր Մէնթի թիւրին ալ առ իւր բնորոշ կը յանձնարարէ :

Թագաւորն անձամբ այսօր իտալական նոր խորհրդարանին նիստերը բանալով ատենախօսութիւն մ'ըրաւ, ու-

րոյ մէջ ելմտական բարեփոխանց հարկ կենալն յայտնելով, կ'ըսէ թէ բոլոր օտար տէրութեանց հետ ալ իտալիոյ յարաբերութիւնը լաւ վիճակի մէջ է:

Ի Լ Ա Ն

Իզհարը իֆլաս իթմիշ օլան Աստար, ճը վաւիլին մէսաւիճը իֆլասիյէսինին ըույէթինէ Ալէքո էֆէնտի իլէ միւսիւ իւրիւր Էսալէթէն սինտիք թալիսն քը. լընմըշ օլտուղնտան մէրքում վիմմէ թինտէ ալաճաղի օլանլարն քանունը թիճարէթին 199 վէ 200ինճի պէնտլէրի ահքեամընճա թարիխը իլանտէն իթի. պարէն երմի կիւն զարֆնտա թիճա. ըէթխանէտէ քեալին ժիւթ քոմիսէրլէ ըէ մախսուս օլան օտայէ կէլէրէ քէտ. լէրինտէ պուլունան սէնէտաթ վէ տէ ֆաթըր վէ էվրաքը սալիքէի իւրաղ ի լէ ալաճաքլարըն իսպաթ իթմէլէրի վէ կէլմէտիքլէրի սուրէթտէ հօքլարն. տա 210ինճի մատտէ քանոնիէ միւճի. պինճէ մուամէլէ օլունաճաղի իլան օլունուր:

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Կ. Պօլիս Պահճէ—Գալիու
Մեծ Մաքսաւան դէմը թիւ—13

Սաքսօնիոյ վիճակահանութեան 86 չըջանի տոմսակներէն բաղկայեալ մեր կողմանէ արտադրեալ Բաժնեթղթոց իւրաքանչիւր բաժինը, հինգ անգամ բաշտած վիճակահանութեանէն հետեւեալ ցուցակին համեմատ շահած է:

100 նոց բաժին շըշ.	34, 75
50	76
30	107 50
20	221
Բ. 20.	238,75

9 Նոյեմբ. 1874

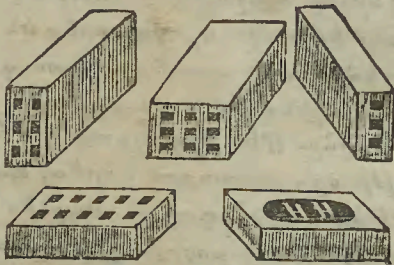
Տէմիրգալիուեան և Զօպանեան ընկ

Մեծարգոյ Տէօքթէօր Գ. ՃիվԱՆՆԱՆ Փարիզի ատամնաբոյժը, որ արդէն ցաւոտ և փտած ակուններու բժշկութեան, դարմանի և նոր ակուայ շինելու մասին մինչև ցարդ ունեցած յաջողակութեամբը ծանօթ է մայրաքաղաքիս հասարակութեան, իւր տունը փոխադրած է այժմ Պէշլէթաշ Բէօյ-իչի, Գարանֆիլ Պաքալ փողոցը թիւ 67, ուր ամեն օր կ'ընդունի իրեն դիմողները:

Մէշհուր կէօզ թապիպի Ալի պէյ Սէն Բէթէրպուրիտան պու տէֆա ըՄ. տանպօլա կէլիպ, բազար էրթէսի կիւն. էրի սապահըն ասաթ լտէն ախշամըն 8 ինէ գատար կէօզ ազրըսընա խալրաթ պաքմաք վէ ֆաքըրլարա լիզիւմ օլան օլաճլարը տախի քէտի պէտէլինտէն խալրաթ վէրէճէլիի իլան իտէր: Սա. գին օլտուղու մահալ կոսկատա էշէկ 2էշմէսի ճատտէսինտէ իլըրօս սօքազըն քարշուսընտա Նմր. 15 մուրադգամ խտ. նէտէ տիր, իքթիզասը օլան սաքին օլ.

տուղսւ մահալը կոսկատա էճգաճք ֆիւ. չիւքեանլարտանտա սիւալ իտէպիլի: Բազար կիւնլէրի թաթիլ տիր:

Բարիզու բժշկական համալսարանի աշակերտ Տօքթէօր Մ. Հէ-ԲիՄԵԱՆ, կը շարունակէ ճրի հիւանդ խնամել ա. ամեն երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, ժամը 6 էն մինչև 8ը, Եէնի ֆարուի դրան կից ազգային Եկեղեցւոյ կալուածներէն եղող Ընկերութեան կեդ. տնը: ՎԵՐՈՑԻՇԵԱԼ ՏՕՔԹԷՕՐԸ փնտռողները՝ կրնան զինքը հարցընել Աք-Սէրայ թիւ 121 Կ. ՇԱՔԱՐԵԱՆԻ Գեղարանը: Ենվ. 15

Հ. ՅՈՎ ՍԷՓԵԱՆ

ԹՈՒՂԱՅ ՅԱՊՐԻԱՍԸ
ՊԷՍԵԻՔՏԵՐԷ

Էւրոպատան կիւնէն հէր ճընա տէլիք լի թուղլալարն պիր ալնըսը, զիքը օրնան ֆապրիգատա մաքինայ ըլա ի. իթա օլունուր:

Վէ քէրրիճ թուղլանըն՝ շիմտիէ տէ. կին Սթանպօլտա իմալ օլունանլարտան գիտտէ զայլթ ալեա ճընալա, վէ օ. ճաքլարա մախսուս տէլիքլի քէրրիճ թուղլալար եաքըլմաքտա տոր:

Պունար էշվէն ֆիաթլա ֆիլուլթ օլունուր:

Վէ եարու սահիպլէրինէ սուհուլթ օլմաք իլին իսթէնիլէն մահալէ կէօն. սէրիլէպիլի:

Իքթիզասը օլանըն, Պէօյիւքտէրէտէ մէշքիւր ֆապրիգայա, վէ եախօտ ըՄ. տա. պօլտա Յինճանճըլար Եօգուչընտա Ա. Էրիգան խանըն ալթընտա, Եշնակ. Ե. խալտուր ազունըն Նումբօ 27 մադապաճնա միւրեճսս լէլէմէլէրի:

Ա. ՏԻԻՄԱ

ՊՐԱԺԼՕՆ ԴԵՐԿՈՄՍ
ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՅ Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ
ՏԻՔՐԱՆ Յ. ՏԷՏԵԱՆ
ՀԱՏՈՐ ՄԵՏԱՍԱՆԵՐՐՈՐԴ

Ա. Տիւմայի երեք Հրացանակիրք ֆսան Տարի ետք վէպէրը հրատա. ալեկէն Ետեւ. հարկ էր Էտե թարգ. Ըանել տալ եւ տպագրել յիշեալ վէ. պերը կերպով մը շարունակող գործն որ է Պրաժլոն Դերկոմս, անուանի վի. պատանին մեծ վէպերէն մին որ թէ պատ. մակնն նկարագրներու, թէ հետա. քըքրաշարժ աղքեբու եւ թէ ճարտար հիւսուածքին կողմէ ընթերցողին ու. աղբութիւնը կը գրաւէ եւ միտքը կը կրթէ:

Ամբողջ գործը 12 հատորէ պիտ աղկանայ: Դահեկան Բոլորին բաժանորդագրութիւնն է 12 ի իւրաքաչիւր հատորը

Բաժանորդ գրուիլ ուզողը կրնայ դիմել Կ. Պօլիս Ե. Գալաֆեան Եղ. բարց Գրատունը, Զագմագճըլար Եօ գուշու, թիւ 16:

Զմիւռնիա Տէտէեանց Գրատունը:

Ի Լ Ա Ն

Սերքէճի իսկէլէ ինտէ տէմիրճի մադադա լարընըն իթթիսալինտէ պուլունան մադա. դատա սօպա վէ մութպախ իշին ֆարտիֆ վէ Նիուքասթըլ մատէնքէ օմիւրի սաթըլ մաքտա օլուպ՝ թէշրիֆէ բաղպէթ պուլու. րան զէվաթըն հէր հալտէ խօշնուտ օլա ճաքլարը իլան օլունուր:

ԵՂԱՅՐ ՅԱԿՈՐՈՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ
Կ. ԲՕԼ ՏԸ ՔՕՔ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ
Մ. Խ. ԵՒՖԷԼԷԻՆ
ՏԵՏՐ 2.

15 տետրէ բաղկացեալ հետաքրքրակա. և ծիծաղաշարժ պատմութիւն մ'է, որ տե. տոր առ տետր պիտի հրատարակուի գին միւր տետրի 40 փարայ կը ծախուի Մահ. մուտ-Բաշայ Թօհաֆճի ճանիկ աղայի խա. նութը, բոլոր Հայ գրապաճառներու և կա. մուրճի գլխու պարագան և լրագրածախ ճրուիչներու ձեռամբ:

ՕՐԱՑՈՅՑ

ՊԱՐԶ

1875

ԹԵՐԱՅԱՆԻՆ

Երկնեալ յերեթս Կալենայէ Խապիւլէ կը ծախուի Դրապաճառաց քով ի գին 60 փարայ: Կեդրոնատեղին է Մերճանը ֆաս. տըրմաճի խան վերնայարկ թիւ 28, վերոյիշեալ սենեակը յաճախորդաց համար բացէ ամեն օր ժամը 4 1/2 էն մինչև 6

Յ. ԴԱԼԼ՝ ՕՆԳԱՐՕ

ՃԵՐՄԱԿ ՎԱՐԴԸ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՅ

Ե. Մ. Ս.

Գին 8 շըշ.

Կը գտնուի Գալաֆեանց գրատունը

ԶՄԻԻՌԵԻԱ

Տպագր. Թարգման Տէտէեան

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՄԱՆԱՏՈՒ
ՕԳՈՒՆ ԽՈՃԱՊԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ ԽՈՃԱՊԱՐԵԱՆ
ԽՈՒՍՍԻՅԵԱՆ—ԽԱՆ
ՎԵՐԻ ՅԱՐԿ ԹԵԻ 7